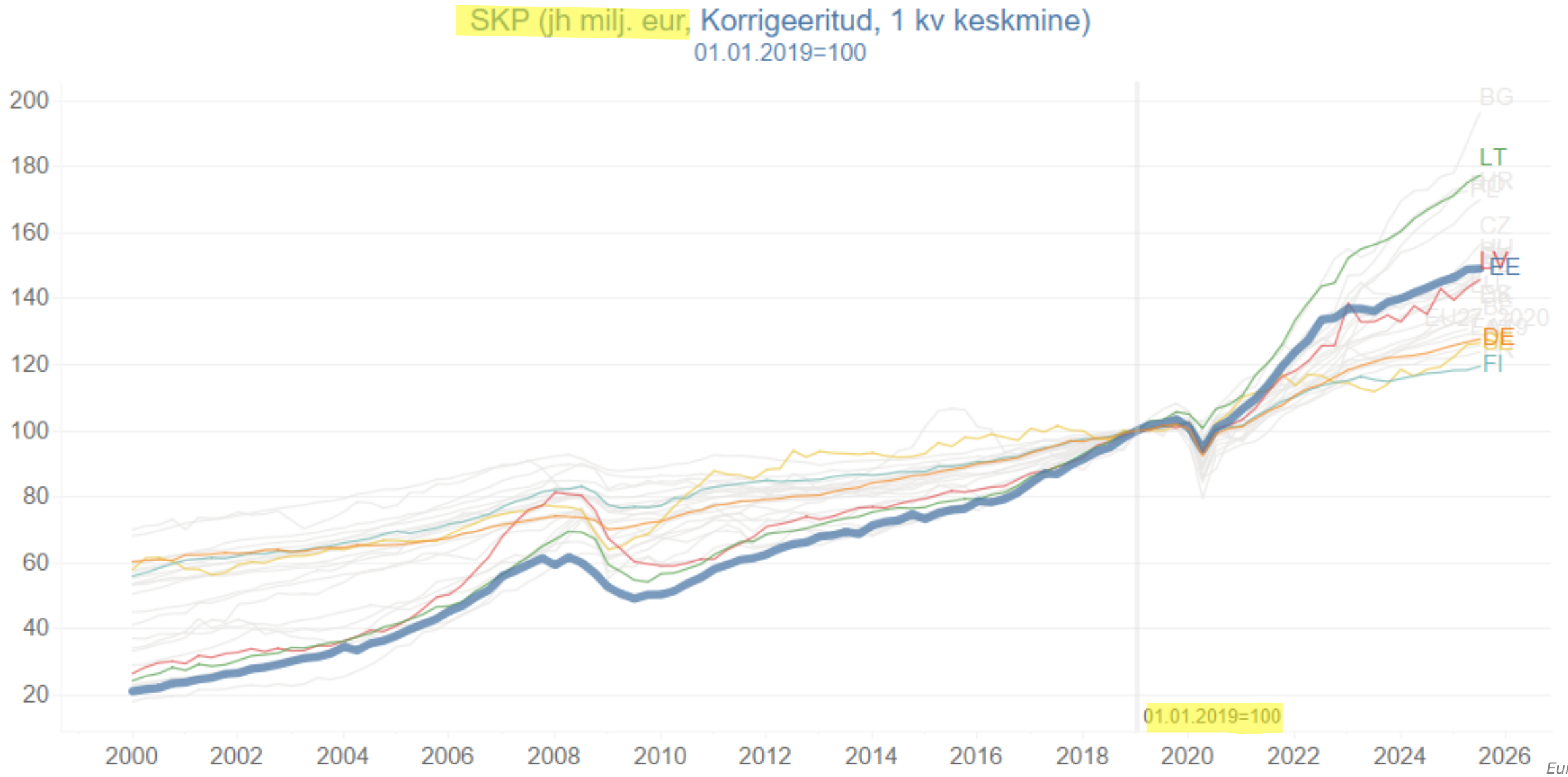
Kuidas meil läheb

Madis Aben

9.12.2025
Kolga

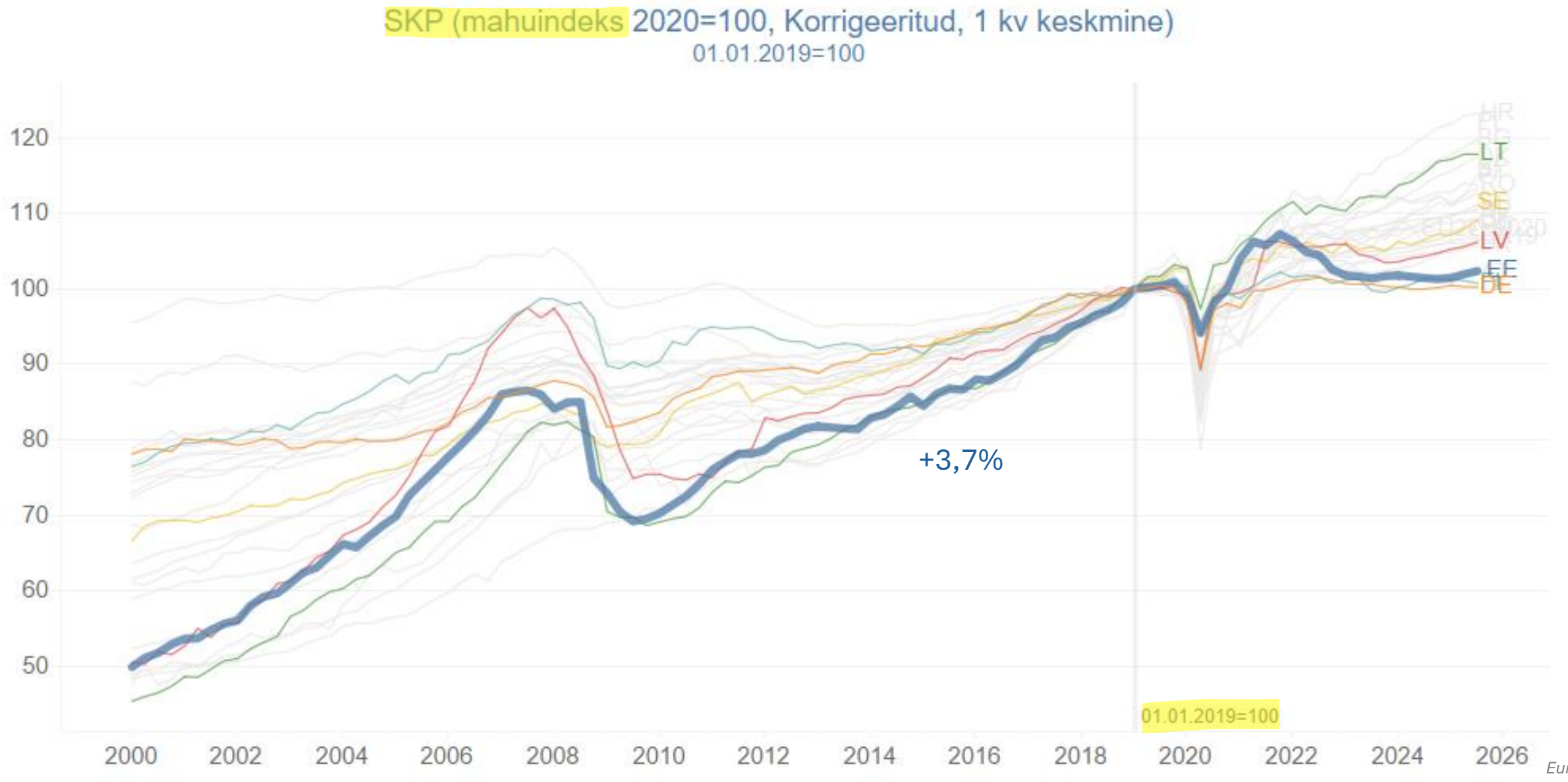
Kas majandusel läheb hästi või halvasti?

Jooksevhinnas (nominaalne SKP) kasv mõõdukas (+4%)

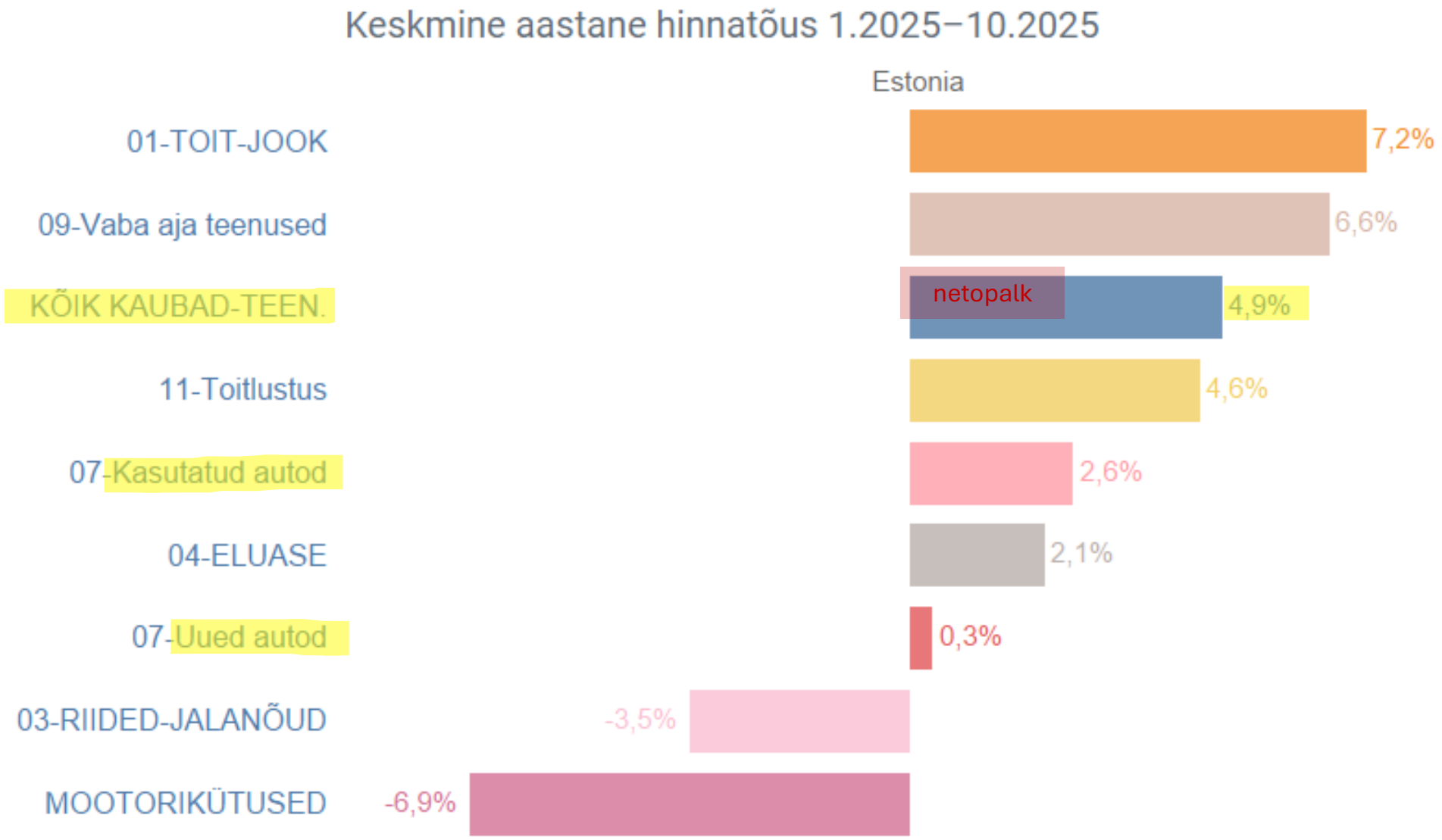
Eurostat

Püsihinnas (reaalne SKP) on majandus stabiilselt nõrk (+0,9%)

Eurostat

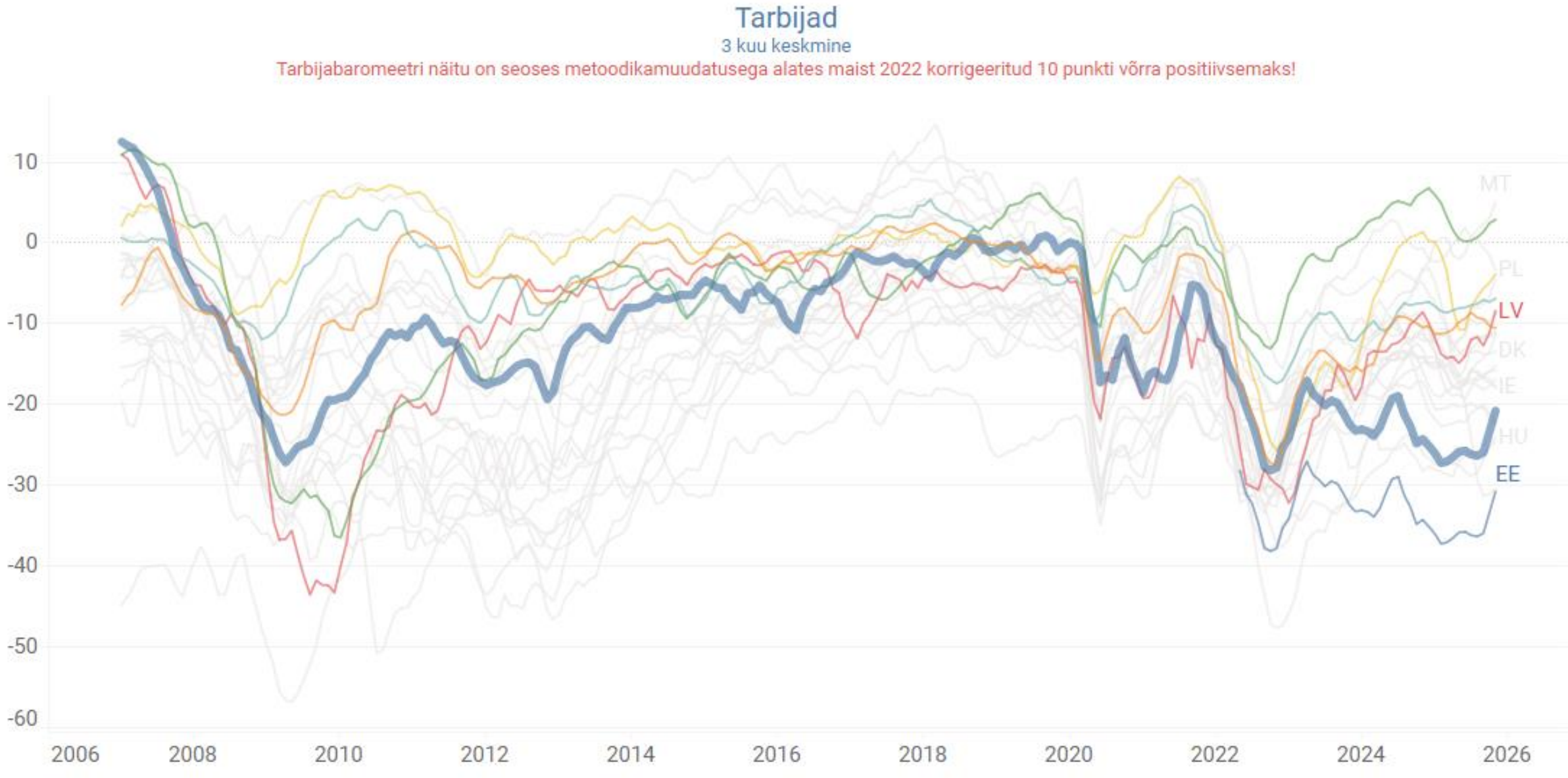
Hinnataset tõstab toit ja vaba aja teenused 2025

Eurostat

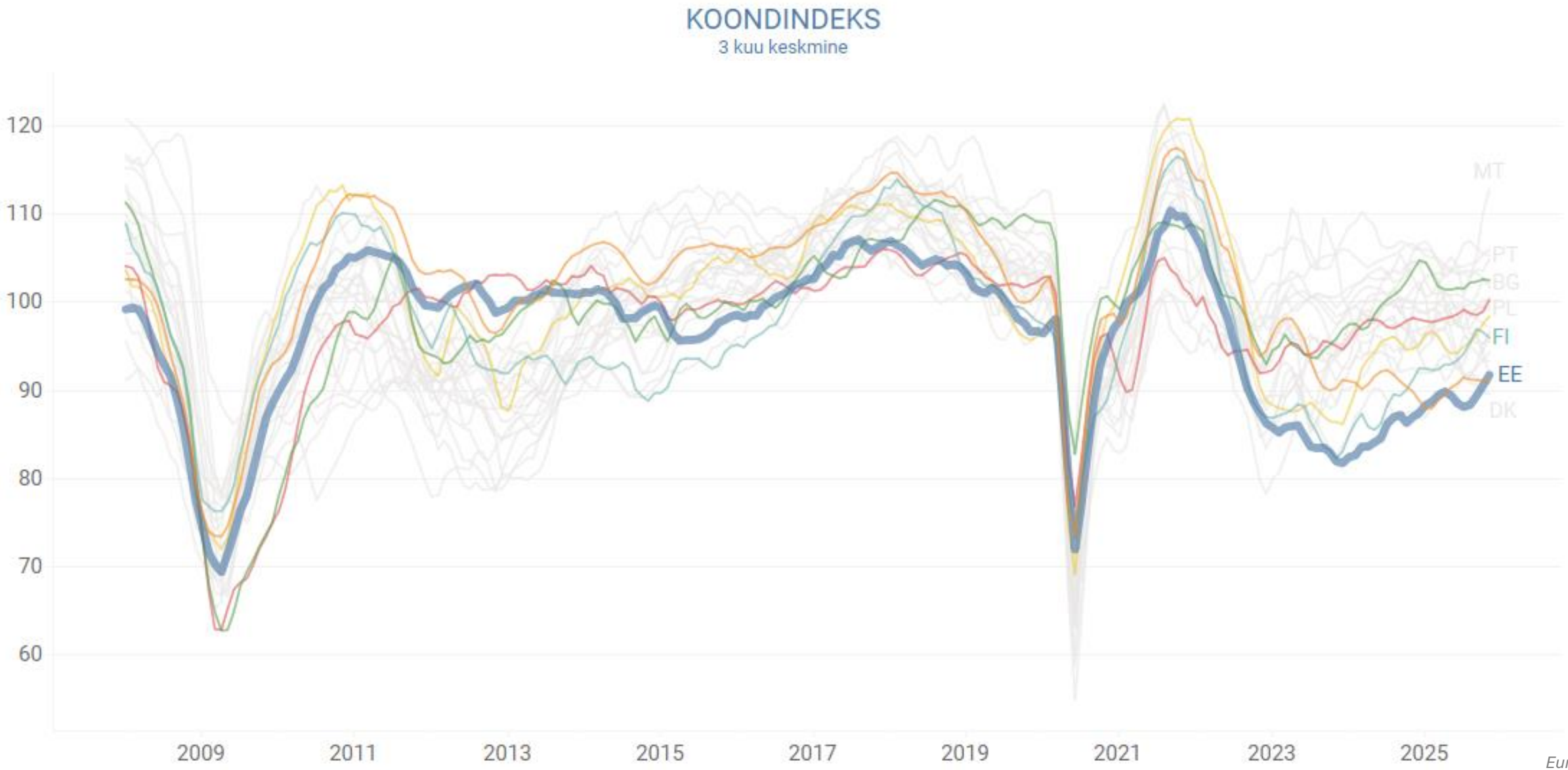
Kuidas inimesed ennast tunnevad?

Tarbijate masendus on lõpuks taandumas

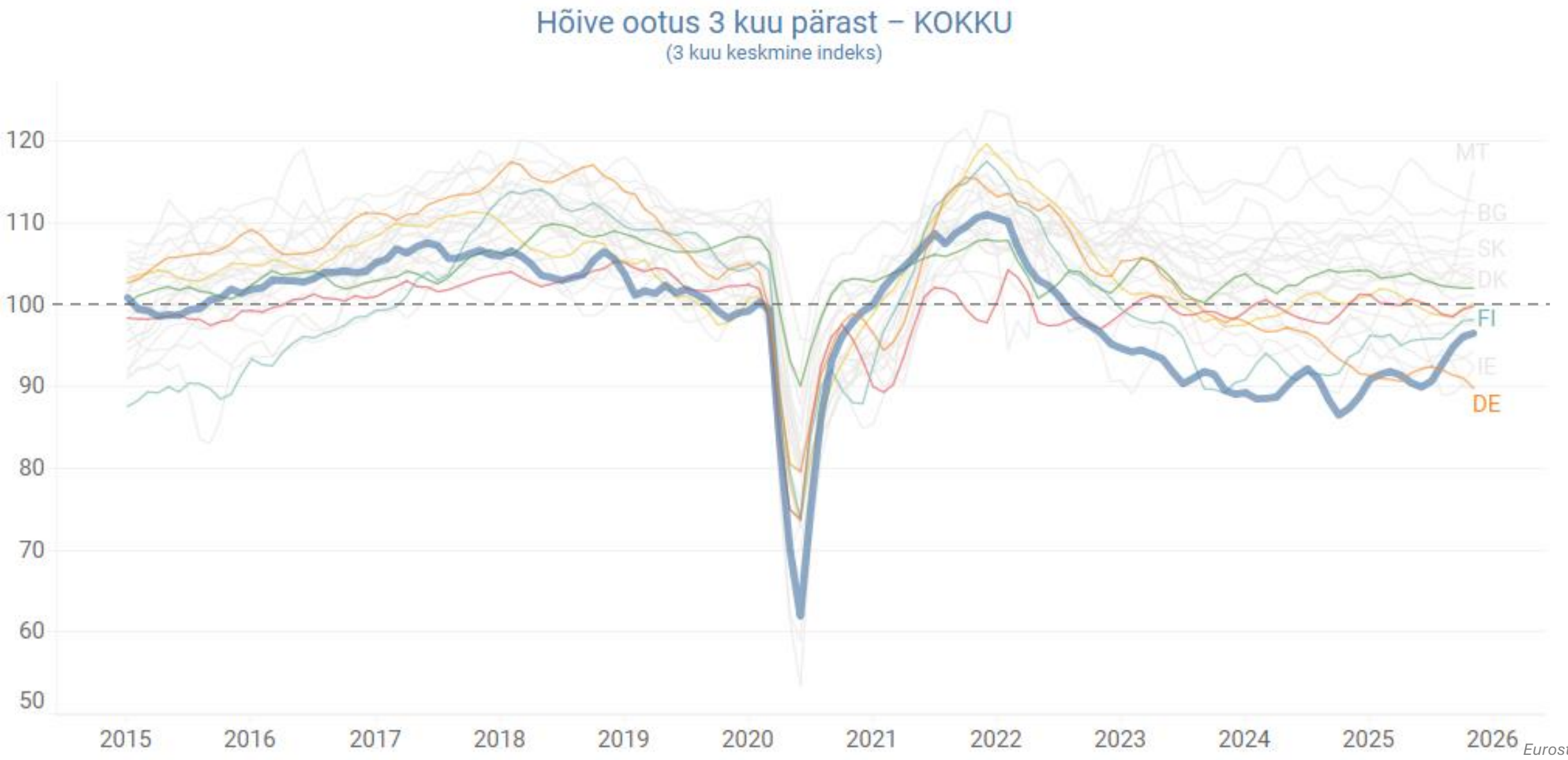
rostat

Üldine konjunktuur jätkab paranemist...

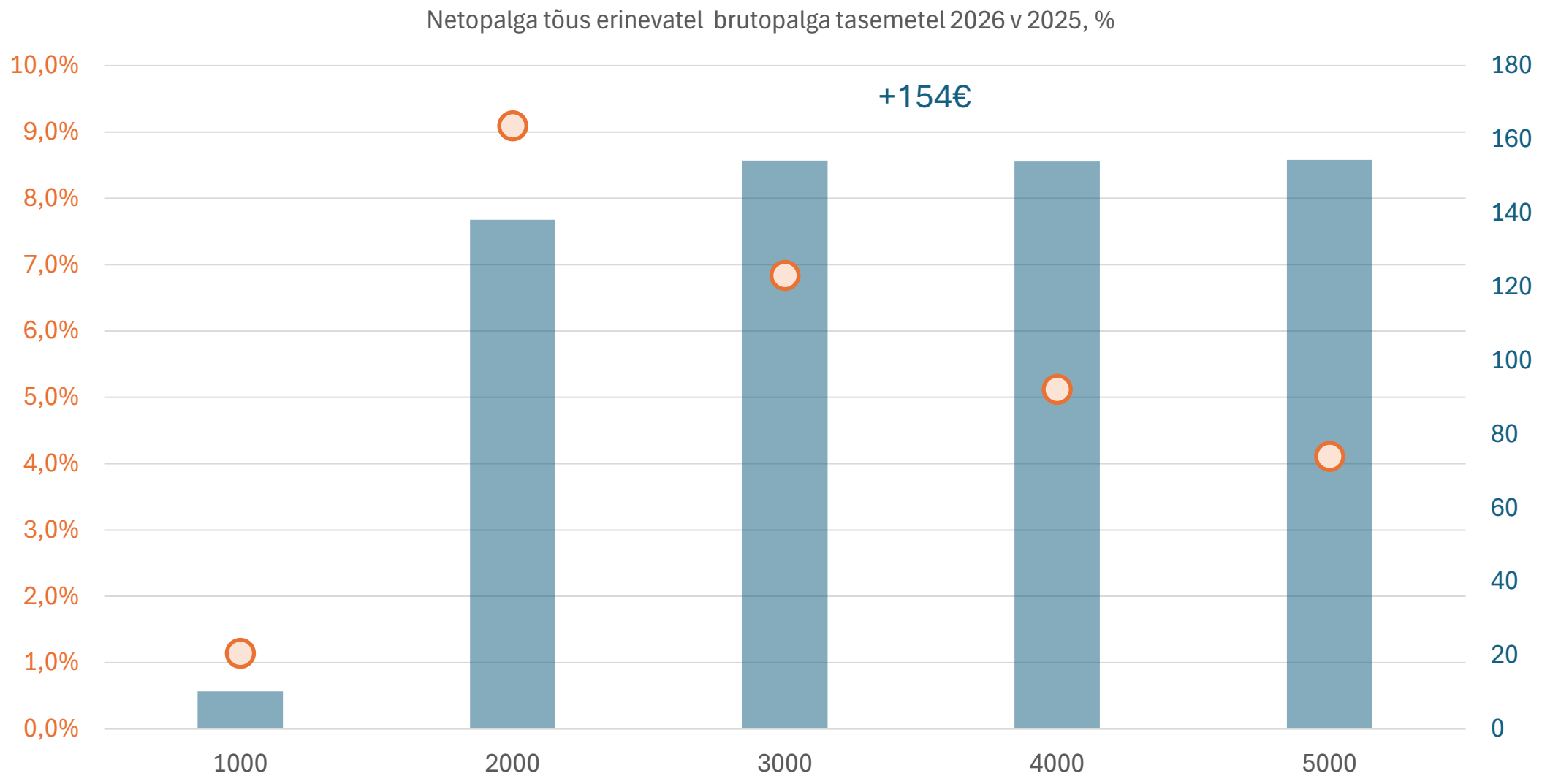
Eurostat

Hõive ootused endiselt negatiivsed

Kas palgatõusu ootus parandab kindlustunnet?

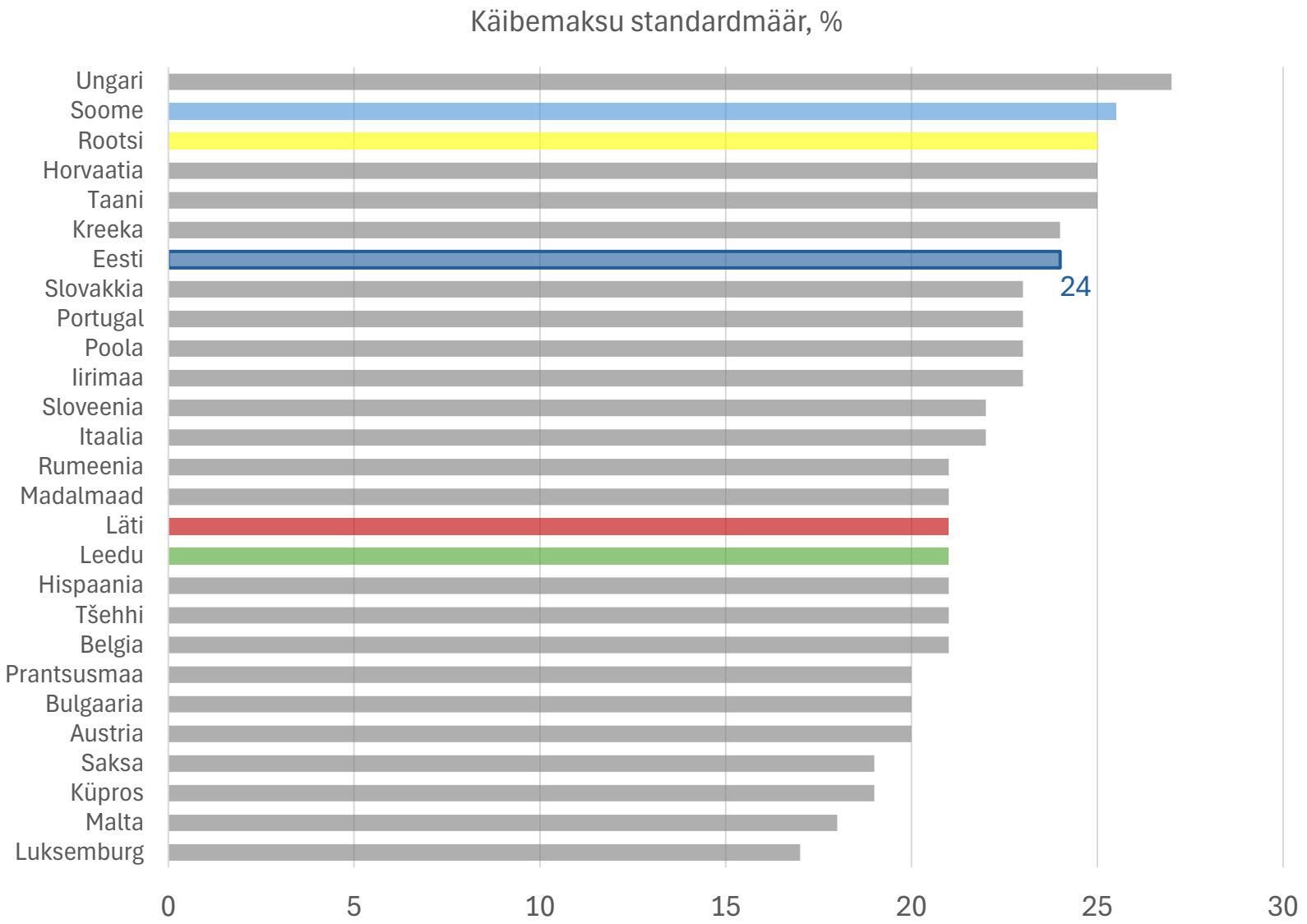
Kes võidab „maksuküüru“ kaotamisest 2026? (+680mln)

RM

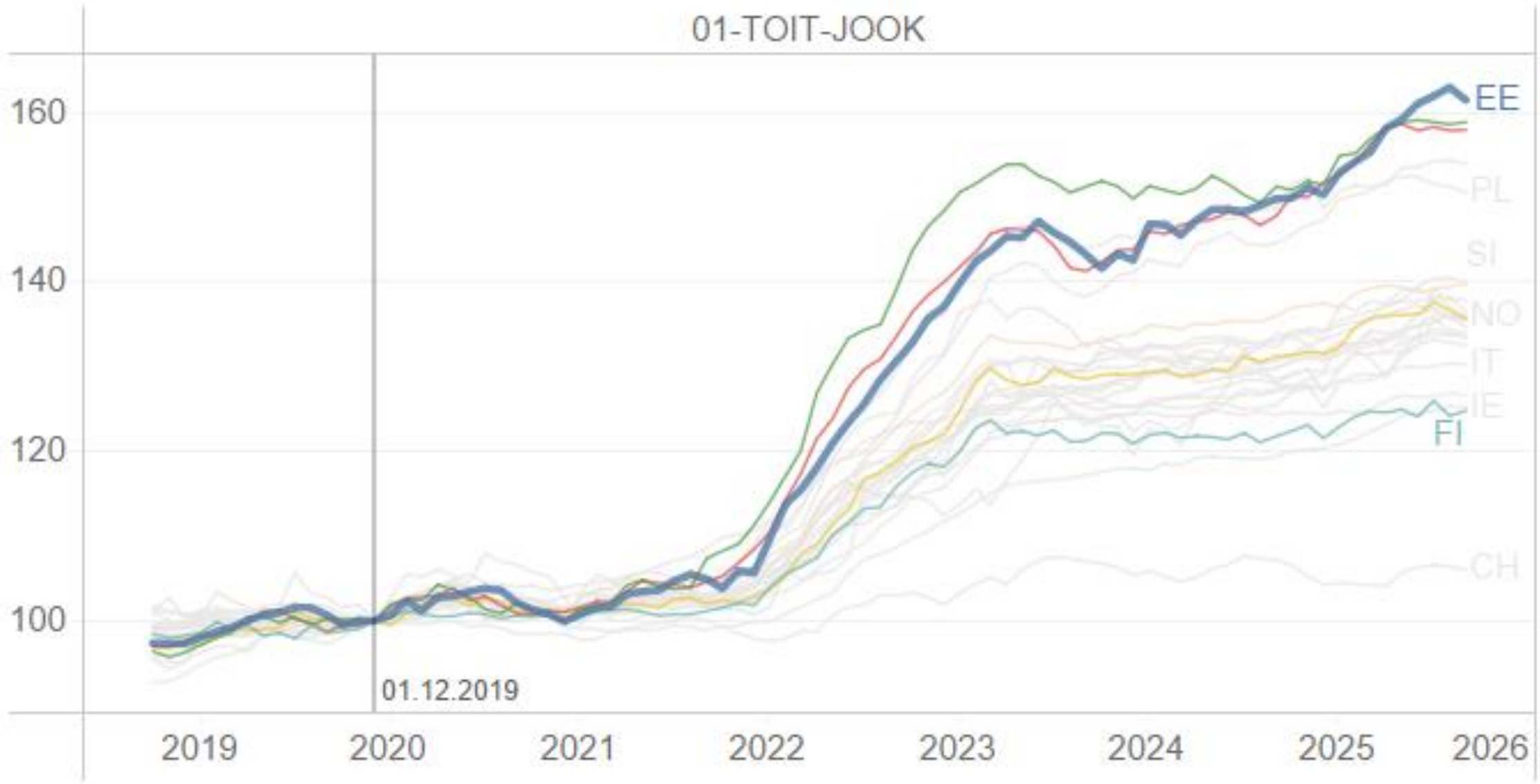
Kas toidu käibemaksu peaks langetama?

Käibemaksu standardmäär Eestis EL kõrgemaid

Euroopa Komisjon

Toiduhinna tõus Eestis alates 2019 võrreldav LV-LTga

Eurostat

Petitsiooni eesmärgid

Teeme ettepaneku kehtestada Eestis 10%-line käibemaksumäär kõigile esmatarbelistele toidukaupadele, et:

- vähendada hinnasurvet,

- toetada leibkondade ostujõudu,

- vähendada ebavõrdsust ja vaesusriski,

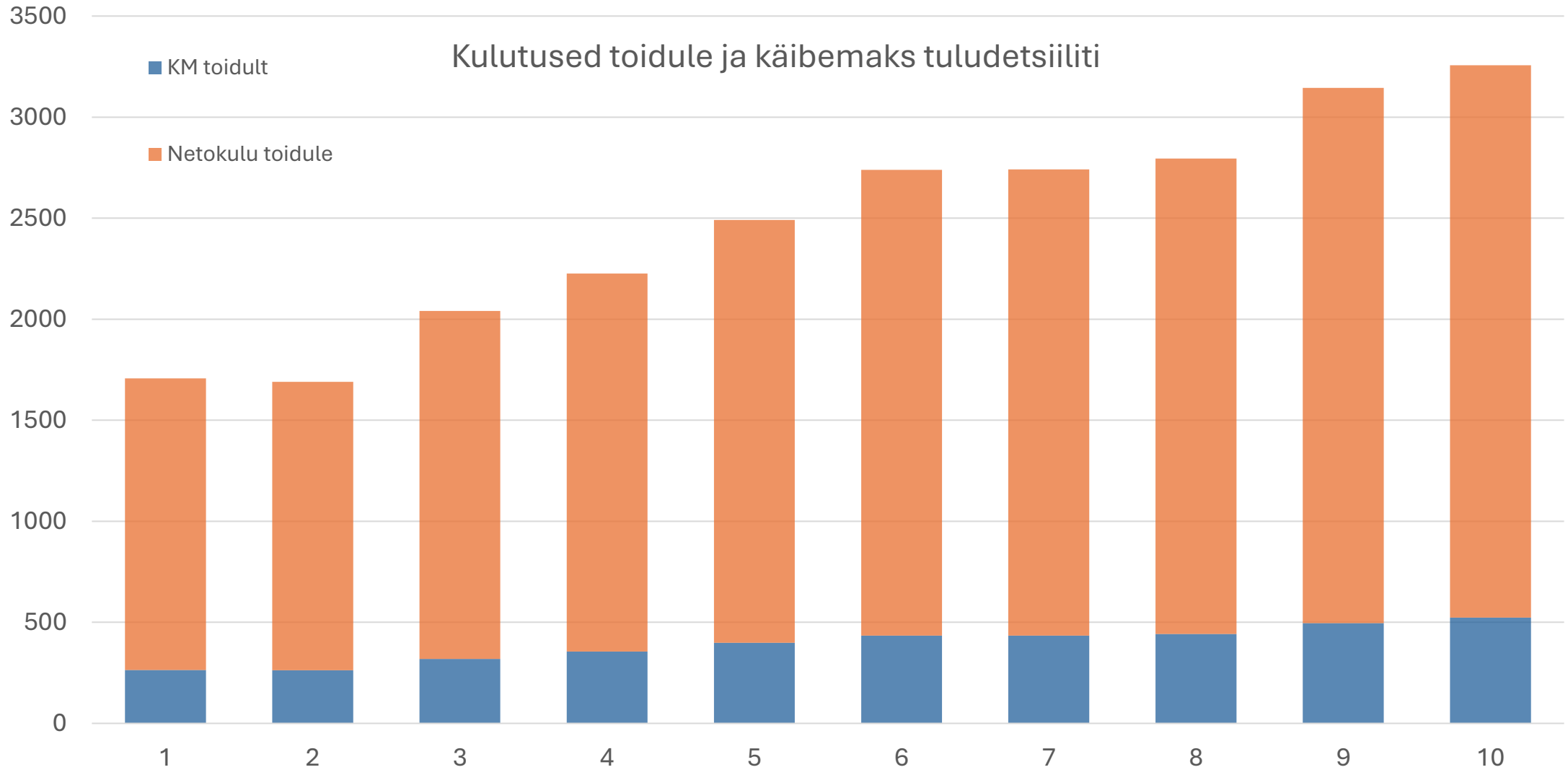
https://www.riigikogu.ee/

Toetada leibkondade ostujõudu

- Aga miks mitte langetada **kõigi** kaupade käibemaksu?
- Ei saa vaadelda seda **eraldi** kõigest muust (eelarvepiirangust);
- Riik saab **toetada kellegi** ostujõudu vaid **kellegi teise** arvelt;
- Riik saab **toetada millegi** ostujõudu vaid **millegi muu** arvelt;

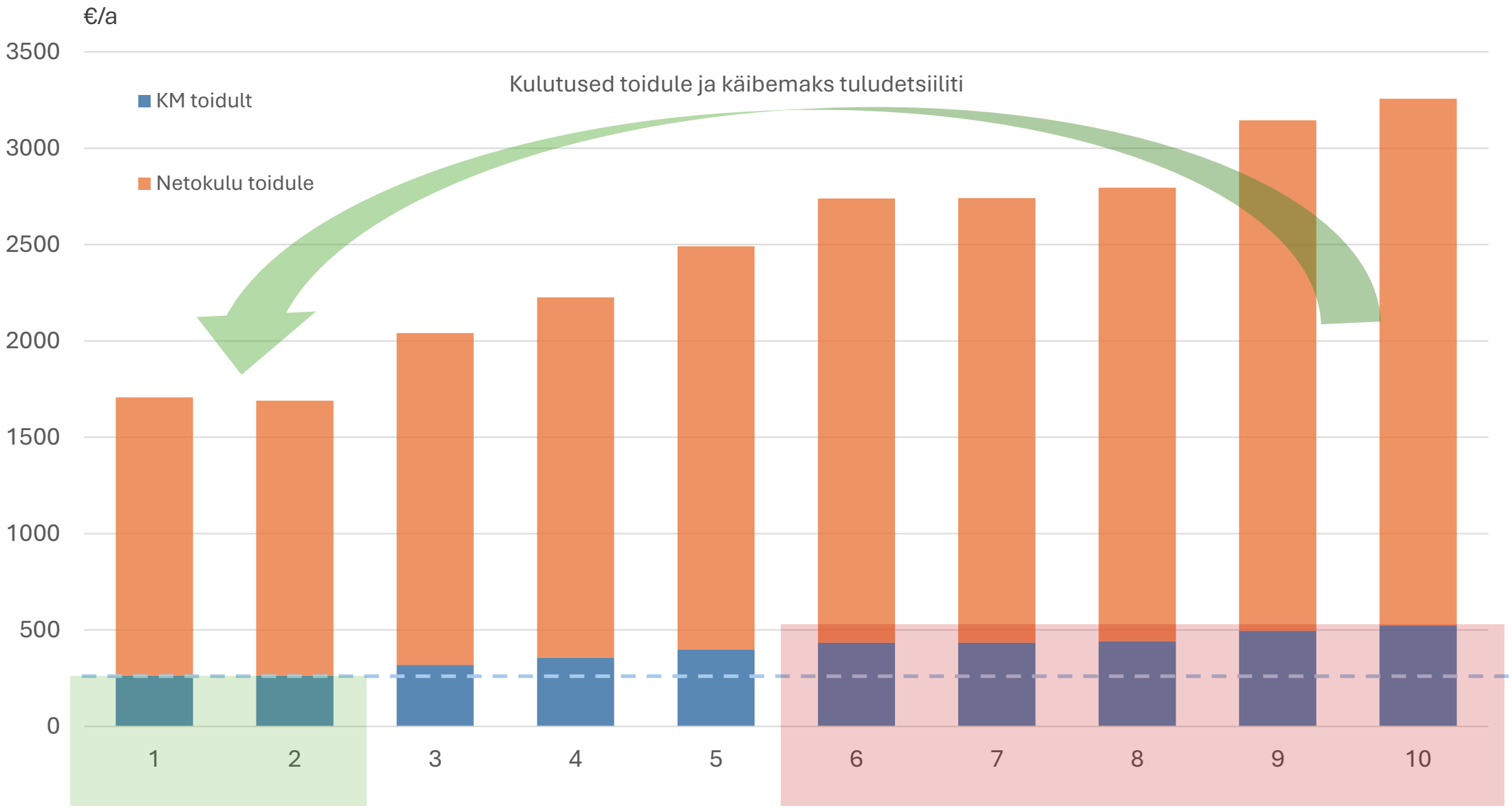
- Toiduainete 9% KM määra korvaks näiteks üldine 28% KM määr.

Jõukaim viiendik kulutab toidule 2x rohkem kui vaeseim (€)

RAKE uuring „Eesti leibkondade maksukoormuse jaotus...“ 3.2023

Jõukamate võit oleks kordades suurem kui vaesemate oma (€)

RAKE uuring „Eesti leibkondade maksukoormuse jaotus...“ 3.2023

Vähendada hinnasurvet

- Kas KM langetus jõuab hinda? – „intsidents“ – **me ei tea!**
- **Aga see pole ka oluline…**
- … **sõltumata sellest**, kas see jõuab hinda, on KM erisus väga **kulukas ja ebaefektiivne** meede toidu kättesaadavamaks tegemiseks vaesematele:

- Jõukaim viiendik saab toidu KM langetusest 2x rohkem kasu kui vaeseim viiendik, samas peaks neid hoopis rohkem maksustama, et vaesemaid toetada;

Vähendada ebavõrdsust ja vaesusriski

- **KM** on efektiivne vahend maksutulu kogumiseks, aga **ei sobi jaotuslike eesmärkide täitmiseks** (Tinbergeni reegel);
- Maksusüsteem tervikuna peab olema progressiivne – kõrgem tulu maksustatud kõrgema määraga – **iga maks ei pea** olema progressiivne;
- Ebavõrdsuse ja vaesusega tegelevad **otsesed maksud ja toetused** (+/–).

Administratiivselt kulukas

- Madalamat KM määra vääriva toidu eristamine muudest kaupadest on administratiivselt kulukas;
- KM erisused sarnastel toodetel suunavad ettevõtjaid manipuleerima tootekoodidega.

Kas me soovime maksustada inimesi erinevalt sõltuvalt sellest, kas nad eelistavad kooki või küpsist?

KOOK

KÜPSIS

[8] Chocolate-covered biscuits are subject to VAT, while chocolate-covered cakes are not. McVitie's produced a giant Jaffa Cake for the court to illustrate that their product was really a miniature cake, not a biscuit, arguing that cakes generally go hard when stale while biscuits go soft. The VAT Tribunal ultimately upheld the makers' claim. United Biscuits (UK) Ltd (VTD 6344).

?

